

**Krystyna Buchta, Małgorzata
Skiert, Maria Anna Turosz**

**Kreowanie sylwetki absolwenta
uczelni wychowania fizycznego –
perspektywa studenta i nauczyciela**

Problemy Zarządzania, Finansów i Marketingu 40, 257-269

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

KRYSTYNA BUCHTA¹

MAŁGORZATA SKIERT²

MARIA ANNA TUROSZ³

Akademia Wychowania Fizycznego J. Piłsudskiego w Warszawie

Filia w Białej Podlaskiej

KREOWANIE SYLWETKI ABSOLWENTA UCZELNI WYCHOWANIA FIZYCZNEGO – PERSPEKTYWA STUDENTA I NAUCZYCIELA⁴

Streszczenie

Problematyka podjętych badań dotyczy sylwetki absolwenta uczelni wychowania fizycznego. Wpisując się w nurt zagadnień związanych z jakością kształcenia, w pracy podjęto próbę zdiagnozowania pożądanych kompetencji absolwenta badanego kierunku w opinii głównych uczestników procesu kształcenia, czyli studentów i nauczycieli akademickich. Analizą objęto 920 studentów kończących studia I i II stopnia w czterech akademiach wychowania fizycznego na kierunku wychowanie fizyczne. W prezentowanych badaniach odwoływano się także do opinii 61 nauczycieli akademickich zatrudnionych w warszawskiej AWF. Materiał empiryczny zgromadzono stosując techniki ankiety audytoryjnej. W wyniku przeprowadzonych analiz ustalono znaczne różnice w opiniach obu badanych środowisk w zakresie pożądanego poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych charakteryzujących absolwenta studiów wychowania fizycznego.

Słowa kluczowe: absolwenci, kompetencje, kształcenie, student, uczelnia wychowania fizycznego, nauczyciel

¹ krystyna.buchta@awf-bp.edu.pl.

² malgorzata.skiert@awf-bp.edu.pl.

³ anna.turosz@awf-bp.edu.pl.

⁴ Opracowanie powstało w ramach projektu badań statutowych DS.177, finansowanych przez MNiSW

Wprowadzenie

Problematyka podjętych badań dotyczących sylwetki absolwenta uczelni wychowania fizycznego wpisuje się w nurt szeroko diskutowanych w środowisku akademickim zagadnień związanych z jakością kształcenia⁵. Zagadnienie jakości kształcenia nabiera szczególnego znaczenia w wypadku uczelni realizujących kierunki pedagogiczne. Trudność stanowi konieczność utrzymania odpowiedniego poziomu standardów kształcenia w sytuacji masowego dostępu do szkolnictwa, przy zróżnicowanych możliwościach młodzieży do studiowania. Dotyczy to także kształcenia nauczycieli wychowania fizycznego⁶. Współczesne instytucje szkolnictwa wyższego stanęły także przed koniecznością przystosowania się do zmieniających się warunków rynku pracy związanych z zapotrzebowaniem na wiedzę użytkową i umiejętności specjalistyczne⁷.

W dyskusji nad jakością w szkolnictwie wyższym podkreśla się konieczność ciągłego dążenia do poprawy i doskonalenia procesu kształcenia i jego efektów przez współpracę różnych grup interesariuszy. W ramach podejmowanych działań projakościowych, w procesie zarządzania uczelnią niezbędne jest zatem uwzględnienie ich potrzeb i oczekiwań oraz prowadzenie ciągłego dialogu między partnerami szkoły wyższej. O pozycji szkoły wyższej na konkurencyjnym rynku edukacyjnym decyduje umiejętność identyfikacji oczekiwań głównych

⁵ H. Hall, *Badania marketingowe w szkołach wyższych – obszary, techniki, korzyści*, w: *Marketing w szkole wyższej. Przemiany w orientacji marketingowej*, red. G. Nowaczyk, D. Sobolewski, Wyd. Wyższej Szkoły Bankowej, Poznań 2011, s. 323–339; B. Iwankiewicz-Rak, S. Wrona, *Jakość kształcenia – czynniki i kryteria oceny*, w: *Marketingowe zarządzanie szkołą wyższą*, red. G. Nowaczyk, P. Lisiecki, Wyd. Wyższej Szkoły Bankowej, Poznań 2006, s. 177–190; A. Jawor, J. Szczupaczyński, *Efekty kształcenia jako centralna idea Krajowych Ram Kwalifikacji*, „Przegląd Socjologiczny” 2011, nr 4, s. 67–86; J. Kochanowski, *Komunikacyjny (polilogiczny) model zarządzania jakością w szkole wyższej*, „Nauka i Szkolnictwo Wyższe” 2008, nr 1 (31), s. 85–98; M. Szablowski, *Poziom nauczania jako dylemat marketingowy uczelni*, w: *Marketing szkół wyższych*, red. G. Nowaczyk, M. Kolański, Wyd. Wyższej Szkoły Bankowej, Poznań 2004, s. 193–206.

⁶ K. Buchta, *Badanie i ocena jakości kształcenia na kierunku wychowanie fizyczne w wybranych akademiach wychowania fizycznego*, „Monografie i Opracowania” nr 20, WWFiS w Białej Podlaskiej, Biała Podlaska 2013; K. Buchta, A. Bochenek, *Kształcenie nauczycieli wychowania fizycznego w systemie studiów dwustopniowych*, „Szkice Humanistyczne” 2012, t. 12, nr 3, s. 235–246; K. Buchta, A. Rubakhau, M. Skiert, *A study of the quality of education as a tool in university crisis management*, w: *Successful management in crunch time*, red. J. Kardas, A. Świrska, Siedlce University of Natural Sciences and Humanities Publishing House, Siedlce 2014, s. 215–225; K. Buchta, *The competences of physical education students. Unified versus two-tier university studies*, „Polish Journal of Sport and Tourism” 2012, Vol. 19, No. 2, s. 151–159.

⁷ A. Marszałek, *Uwarunkowania determinujące funkcjonowanie szkół wyższych w XXI wieku*, „Nauka i Szkolnictwo Wyższe” 2010, nr 1–2 (35–36), s. 22; D. Antonowicz, M. Krawczyk, D. Walczak, *Rola marki dyplomu w perspektywie niżu demograficznego w Polsce 2010–2020*, „Nauka i Szkolnictwo Wyższe” 2011, nr 1 (37), s. 90.

uczestników procesu kształcenia (studentów i nauczycieli akademickich) oraz implementacji tej wiedzy na strategię działania i działalność operacyjną uczelni. Problematyka ta stała się przedmiotem prezentowanych badań.

Celem poznawczym badań była próba identyfikacji oczekiwań studentów wychowania fizycznego wobec usługi edukacyjnej realizowanej w wybranych uczelniach wychowania fizycznego. Studenckie opinie dotyczące charakterystyki sylwetki absolwenta wf, uzupełniono eksperckimi opiniami nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziale Wychowania Fizycznego w warszawskiej AWF. Przyjmując, że efektywne kształcenie akademickie oparte jest na skutecznym dialogu jego uczestników istotne było ustalenie na ile opinie głównych partnerów procesu kształcenia dotyczące pożądaných kompetencji absolwenta są zgodne.

Badania sondażowe przeprowadzono w latach 2012–2014 wśród 920 studentów kończących studia w wybranych AWF i 61 nauczycieli zatrudnionych w AWF Warszawa. Materiał empiryczny zgromadzono przy zastosowaniu techniki ankiety audytoryjnej. Zastosowano celowy i wyczerpujący dobór próby.

Sylwetka absolwenta studiów wychowania fizycznego w świetle nowego paradygmatu kształcenia

Kierunek wychowanie fizyczne umiejscowiony jest w obszarze kształcenia obejmującym nauki medyczne, nauki o zdrowiu oraz nauki o kulturze fizycznej. W świetle funkcjonujących teorii edukacyjnych wychowanie fizyczne jest działem wychowania, odpowiedzialnym za kształcenie i wychowanie fizyczne, zaś jego głównym celem jest przygotowanie młodzieży do całozyciowego uczestnictwa w kulturze fizycznej. Absolwent tego kierunku powinien być więc przygotowany do realizacji zadań związanych z wdrożeniem ucznia do uczestnictwa w różnych formach aktywności rekreacyjnej i sportowej, a także kształtowaniem potrzeb i postaw wobec aktywności fizycznej i troski o zdrowie w aspekcie fizycznym, psychicznym i społecznym.

Deklaracja Bolońska wprowadzając jednolity, europejski system kształcenia na poziomie wyższym zakłada, że szkoły wyższe dostarczając określonego zasobu kompetencji niezbędnych do wykonywania pracy zawodowej, zabezpieczą umiejętności praktycznego stosowania wiedzy lub kontynuowania studiów na wyższych poziomach. Podkreśla się także potrzebę przygotowania absolwenta do uczestniczenia w społeczeństwie demokratycznym, rozumienia otaczającego świata oraz rozwijania osobowości. Zgodnie z założeniami Deklaracji Bolońskiej ukończenie pierwszego stopnia (licencjackiego) powinno umożliwiać zdobycie odpowiedniego poziomu wiedzy i umiejętności profesjonalnych, pozwalających

na podjęcie pracy na stanowiskach wykonawczych bądź dalsze kształcenie na etapie magisterskim. Zakłada się, że kształcenie na poziomie licencyjnym ma dostarczać głównie wiedzy kierunkowej, ale też umiejętności samodzielnego zdobywania wiedzy i stosowania wiedzy w praktyce zawodowej, tworzyć świadomość odpowiedzialności zawodowej.

Z kolei magisterski stopień kształcenia ma za zadanie rozwinąć i ugruntować kompetencje zawodowe, przygotować do pracy na stanowiskach kierowniczych, a także umożliwić zdobycie wiedzy niezbędnej do podjęcia studiów doktoranckich⁸. Kształcenie na drugim stopniu ma także przygotować do kreatywnego, samodzielnego stawiania i rozwiązywania problemów, przetwarzania zdobytej wiedzy, uczestnictwa w badaniach.

Absolwent studiów drugiego stopnia na kierunku powinien być przygotowany do podjęcia pracy w szkołach na wszystkich poziomach edukacji (po ukończeniu specjalności nauczycielskiej), instytucjach kultury fizycznej, administracji samorządowej i państwowej, organizacjach społecznych, a także do prowadzenia samodzielnej działalności gospodarczej.

Nauczyciel powinien mieć szeroką wiedzę z określonej dziedziny naukowej, umożliwiającą mu swobodnie komentować i oceniać rzeczywistość, ale także dysponować odpowiednim przygotowaniem pedagogicznym oraz sprawniej niż uczeń posługiwać się narzędziami informatycznymi i multimedialnymi. Jeśli natomiast chce formować i uzasadniać cele swoich działań podejmując określone zachowania, ustanawia hierarchię wartości wkraczając na teren postaw⁹.

W przypadku studiów wf, zadaniem przedmiotów teoretycznych jest dostarczenie studentom wiedzy umożliwiającej interdyscyplinarne podejście do problemów kultury fizycznej. Z kolei realizacja przedmiotów praktycznych wiąże się z poznaniem specyfiki poszczególnych dyscyplin sportowych, opanowaniem zasobu ćwiczeń oraz umiejętności metodycznych, a także kształtowaniem sprawności fizycznej¹⁰.

Wyzwania związane z globalizacją, zagrożenia dla społeczeństw i ich kultur, wynikające z dominacji względów ekonomicznych wymagają od współczesnej inteligencji kwalifikacji znacznie przekraczających czystą wiedzę i umiejętności,

⁸ B. Chelmecki, *Kształcenie kadr na potrzeby kultury fizycznej z perspektywy Procesu Bolońskiego*, w: *Spoleczno-edukacyjne oblicza współczesnego sportu i olimpiizmu. Wychowanie patriotyczne przez sport*, red. J. Nowocien, AWF, Warszawa 2007, s. 180–185.

⁹ E. Chmielecka, *W poszukiwaniu równowagi*, „Forum Akademickie” 2011, nr 11, s. 13, <http://forumakademickie.pl/fa/2011/11/> (12.04.2012).

¹⁰ R. Cieśliński, *Trudności w studiach studentów Zamiejscowego Wydziału Wychowania Fizycznego w Białej Podlaskiej*, „Kultura Fizyczna” 2007, nr 5–6, s. 19.

wymagają uczestnictwa, zaangażowania w sprawy świata, odpowiedzialności, a więc wykształcenia określonych postaw. Przygotowanie studentów do aktywnego obywatelstwa przez formowanie postaw jest szczególnie istotne w wypadku kształcenia przyszłych nauczycieli, a więc grupy społecznej o szczególnych obowiązkach wzorcotwórczych. Szkoła wyższa dysponuje wieloma możliwościami oddziaływania na postawy studiującej młodzieży, począwszy od zachęty do pożądaných wychowawczo działań (inspirowane zaangażowanie), przez edukację humanistyczną (rozważanie o wartościach, uczenie wrażliwości na wartości autoteliczne) do naśladownictwa (dawanie dobrego przykładu).

Przy określaniu profilu absolwenta akademickich studiów pedagogicznych niezbędne wydaje się uwzględnienie nowych ról nauczyciela i studenta w reformującym się szkolnictwie. W modelu tradycyjnym, w którym nauczyciel decydował o przebiegu procesu kształcenia, studenci byli na ogół pasywnymi odbiorcami przekazywanej im wiedzy. Z kolei w modelu transformacyjnym, bazującym na systemie uczenia się (a nie nauczania) studenci mają pełnić rolę aktywnych uczestników reformujących się uczelni, wpływając m.in. na kształt oferty edukacyjnej. Nowoczesny model nauczania, którego specyfiką jest koncentracja na osobach studiujących (Student-Centered Learning, SCL)¹¹ wyznacza nowe role nauczyciela – eksperta w swojej dyscyplinie naukowej, a jednocześnie kreatora właściwych relacji między uczestnikami procesu kształcenia, motywującego studenta do bycia aktywnym, kreatywnym, innowacyjnym, do samodzielnego studiowania i odpowiedzialności za efekty tego procesu. Aby edukacja akademicka mogła sprostać wymaganiom rynku pracy, a także indywidualnym oczekiwaniom studiujących, konieczne jest zaangażowanie i skuteczny dialog jej uczestników (nauczycieli i studentów).

Przyjmując zgodnie z nowym paradygmatem, że kształcenie jest procesem wspomagania rozwoju studenta¹², podjęto próbę oceny, jak powinna wyglądać sylwetka absolwenta wychowania fizycznego. O opinii w tym względzie poproszono studentów badanego kierunku i nauczycieli akademickich realizujących zajęcia dydaktyczne.

Zgodnie z założeniami Krajowych Ram Kwalifikacji (KRK) jakość procesu kształcenia oceniana jest na podstawie efektów końcowych, czyli tego, co kończący studia absolwent wie, umie i prezentuje. Realizowana reforma szkolnictwa

¹¹ J. Grzymala-Moszczyńska, K. Kwiecień, A. Rataj, K. Borzykowski, *Stan wdrożenia modelu nauczania skoncentrowanego na studentach i studentkach na polskich uczelniach wyższych*, „Nauka i Szkolnictwo Wyższe” 2013, nr 2 (42), s. 32.

¹² K. Denek, *W trosce o wyższą jakość akademickiej dydaktyki*, „Lider” 2012, art. 1697.

wyższego stawia za cel kształcenie wysokiej klasy absolwentów na potrzeby zmieniającego się rynku pracy wyposażając ich w potrzebną wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne¹³. Kompetencje, jakie uzyska absolwent mają mu umożliwić skuteczne zarządzanie zmianami w turbulentnym otoczeniu po opuszczeniu ścieżki edukacyjnej.

Pożądanane kompetencje absolwenta studiów wychowania fizycznego w ocenie kadry akademickiej i studentów

Wiedza i proces jej tworzenia (uczenie się) stanowią główne zasoby strategiczne w społeczeństwie wiedzy, przy czym proces uczenia się rozumiany jest tu jako przekształcanie danych (informacji niezinterpretowanych) w wiedzę (informacje zinterpretowane) przy równoczesnym zwiększaniu jej zasobów¹⁴. Z kolei umiejętności pozwalają na skuteczne zachowania (działania), zmierzając do osiągnięcia praktycznych celów, najczęściej w znanych, przewidywalnych warunkach, ale nie odpowiadają na pytanie, dlaczego należy zachowywać się w określony sposób. Absolwent studiów, jeśli więc chce nie tylko działać, ale rozumieć i potrafić uzasadnić skuteczność swoich zachowań musi mieć określoną wiedzę o przyczynach i skutkach procesów związanych ze swoją działalnością (perspektywa poznawcza).

Przyjmując, że rolą nauczycieli akademickich jest wspomaganie studentów w procesie kształcenia określonych kompetencji, interesujące było poznanie ich opinii dotyczących znaczenia poszczególnych kompetencji w przygotowaniu absolwenta I i II stopnia studiów na kierunku wychowanie fizyczne¹⁵. Nauczyciele oceniali w skali 1–5 (1 – mało ważne, 5 – bardzo ważne) wybrane kompetencje charakteryzujące sylwetkę absolwenta studiów wf.

W przypadku studiów licencjackich najważniejsze w przygotowaniu absolwenta (średnie ocen powyżej 4,5) okazały się:

- wiedza pedagogiczna i kierunkowa,
- umiejętność kształtowania i promowania aktywności fizycznej oraz stosowania podstawowych norm bezpieczeństwa,
- umiejętność pracy zespołowej.

¹³ J. Boguski, *Zarządzanie wiedzą w uczelni wyższej*, „Nauka i Szkolnictwo Wyższe” 2013, nr 2 (42), s. 17.

¹⁴ A. Marszałek, *Uwarunkowania determinujące funkcjonowanie szkół wyższych w XXI wieku*, „Nauka i Szkolnictwo Wyższe” 2010, nr 1–2 (35–36), s. 22.

¹⁵ Opinie zebrano na podstawie kwestionariusza ankiety, który zawierał identyczny zestaw kompetencji jak w ankiecie skierowanej do studentów.

Z kolei jako najmniej istotne (średnie ocen do 3,5) wskazano takie kompetencje, jak:

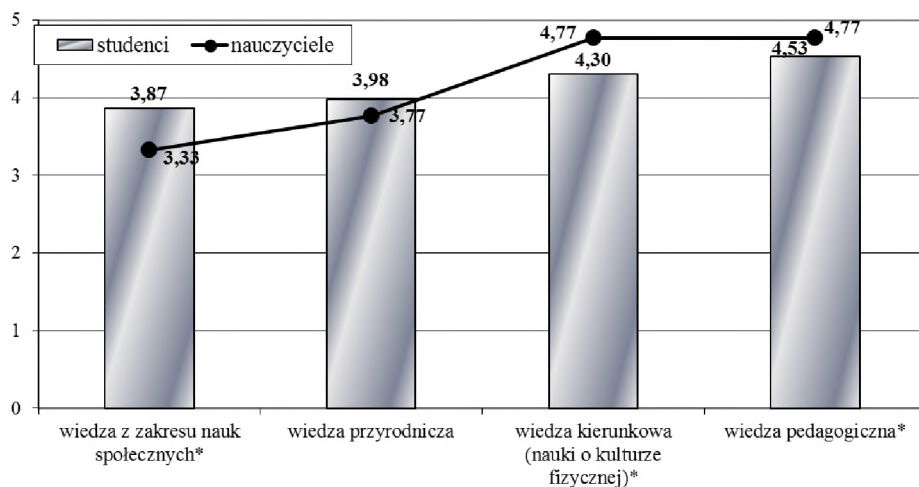
- przygotowanie do podjęcia własnej działalności gospodarczej,
- znajomość marketingu,
- wiedza z zakresu nauk społecznych,
- umiejętność promocji własnej osoby.

Podjęto także próbę oceny, na ile opinie nauczycieli akademickich różnicują ich status naukowy. Wyniki przeprowadzonych analiz pokazały jedynie dwie znaczące różnice ($p < 0,05$). W opinii samodzielnych pracowników naukowych poziom ogólnej wiedzy z zakresu nauk społecznych jest istotnie ważniejszy w przygotowaniu absolwenta studiów I stopnia niż to zadeklarowali pozostali nauczyciele (4,22 vs. 3,17). Z kolei umiejętność kształtowania i promowania aktywności fizycznej przez absolwenta II stopnia kształcenia bardziej docenili pozostali pracownicy uczelni (4,88 vs. 4,56 – samodzielni).

Oceniając jakość usługi edukacyjnej na kierunku wf, istotne było ustalenie, na ile opinie głównych partnerów procesu kształcenia, dotyczące sylwetki absolwenta (pożądanych kompetencji) są zgodne.

Wyniki przeprowadzonych analiz pokazały istotne statystycznie różnice w poziomie kompetencji, jakie zdaniem badanych powinien prezentować absolwent studiów I stopnia. Odnotowano 13 istotnych rozbieżności wśród 25 kompetencji poddanych ocenie obu grup respondentów, przy czym w 10 przypadkach oczekiwania studentów przekraczały poziom deklarowany przez nauczycieli jako pożądany. Wyższe oczekiwania sformułowane przez kadrę dydaktyczną dotyczyły jedynie wiedzy kierunkowej i pedagogicznej (rys. 1) oraz umiejętności promowania aktywności fizycznej w otoczeniu (rys. 2).

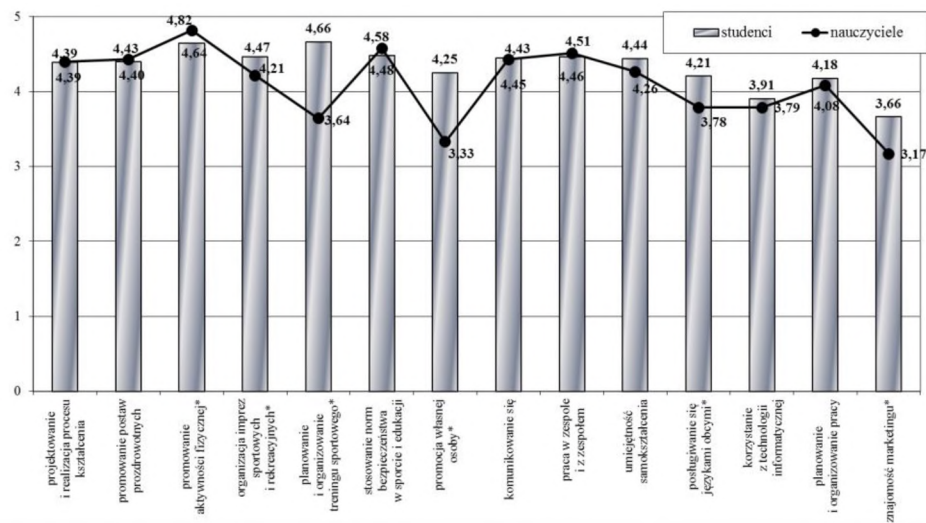
Istotne różnice w poziomie ocenianych kompetencji społecznych odnotowano w czterech przypadkach, przy czym studenci wskazywali wyższe potrzeby w tym zakresie niż badani nauczyciele (rys. 3).

* – różnice istotne statystycznie $p < 0,05$

Rys. 1. Poziom pożądanych kompetencji w zakresie wiedzy – studia I stopnia

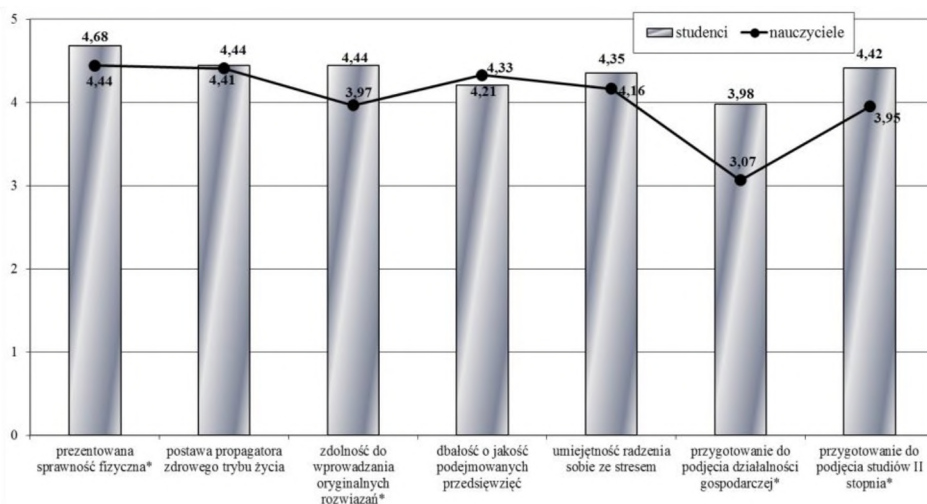
Źródło: badania własne.

* – różnice istotne statystycznie $p < 0,05$

Rys. 2. Poziom pożądanych kompetencji w zakresie umiejętności – studia I stopnia

Źródło: badania własne.

* – różnice istotne statystycznie $p < 0,05$

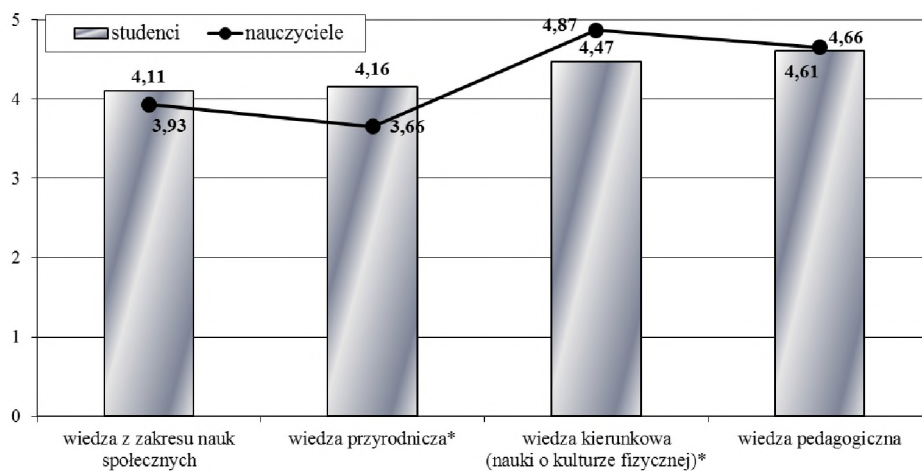
Rys. 3. Poziom pożądanych kompetencji społecznych – studia I stopnia

Źródło: badania własne.

W wypadku studiów II stopnia, większość z poddanych ocenie nauczycieli akademickich – kompetencji, pełni ich zdaniem ważne role w przygotowaniu absolwenta studiów wf. (średnie ocen powyżej 4,0). Do najmniej istotnych zaliczono jedynie przygotowanie umożliwiające podjęcie własnej działalności gospodarczej oraz przygotowanie do dalszego kształcenia (średnio ok. 3,5 pkt). Oceny z przedziału 3,5–4,0 przypisano ponadto:

- wiedzy z zakresu nauk społecznych i przyrodniczych,
- znajomości marketingu i umiejętności promocji własnej osoby.

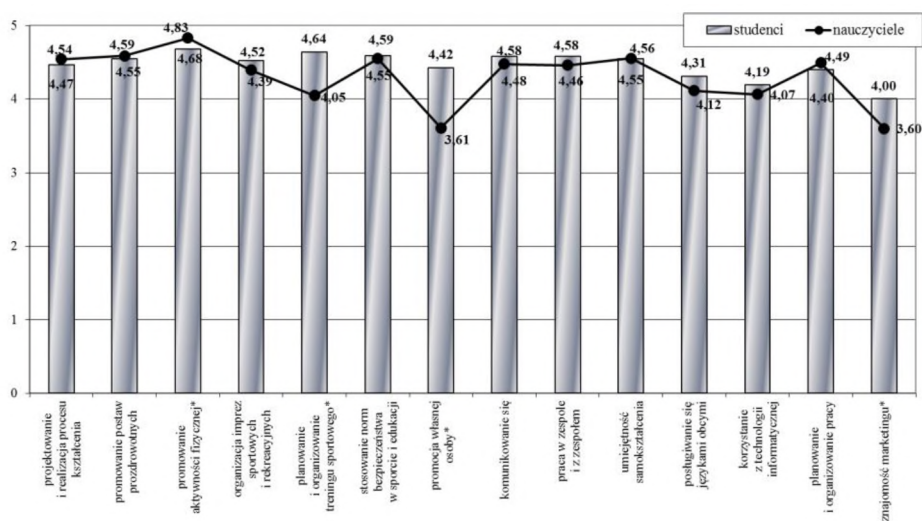
Porównując pożądane kompetencje absolwenta studiów II stopnia oceniane przez nauczycieli i studentów odnotowano 12 istotnych statystycznie różnic wśród 27 ocenianych kompetencji, przy czym jedynie w dwu przypadkach oczekiwania nauczycieli przewyższały oczekiwania studentów. Dotyczyło to poziomu wiedzy kierunkowej (4,87 vs. 4,47 – rys. 4) i umiejętności promowania aktywności fizycznej przez absolwenta (4,83 vs. 4,68 – rys. 5).

* – różnice istotne statystycznie $p < 0,05$

Rys. 4. Poziom pożądanych kompetencji w zakresie wiedzy – studia II stopnia

Źródło: badania własne.

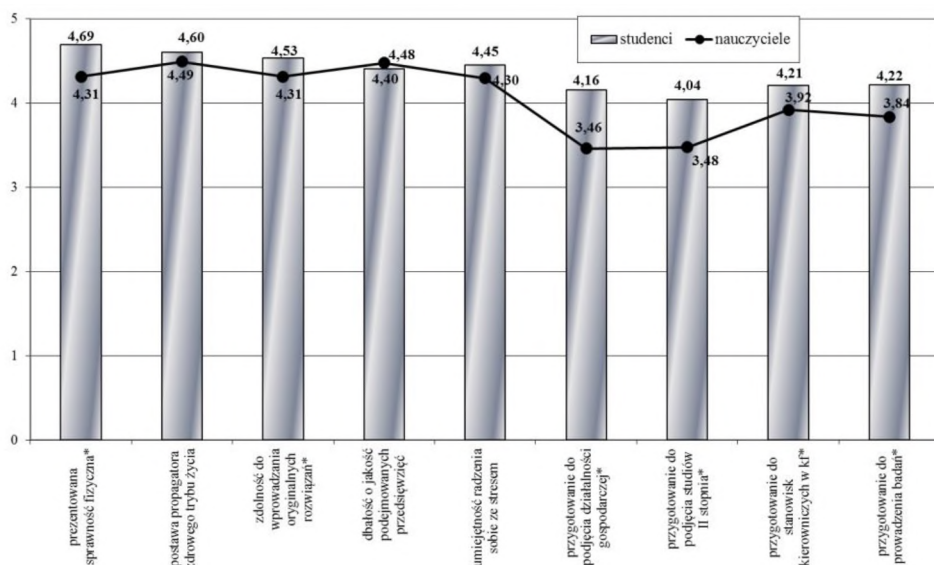

* – różnice istotne statystycznie $p < 0,05$

Rys. 5. Poziom pożądanych kompetencji w zakresie umiejętności – studia II stopnia

Źródło: badania własne.

Poziom pożądanych kompetencji społecznych nauczyciele ocenili niżej niż studenci, przy czym w sześciu przypadkach odnotowano różnice istotne statystycznie (rys. 6).

* – różnice istotne statystycznie $p < 0,05$

Rys. 6. Poziom pożądanych kompetencji społecznych – studia II stopnia

Źródło: badania własne.

Podsumowanie

Priorytetem kształcenia zorientowanego na studentów jest budowanie poprawnych relacji między osobą uczącą się i nauczającą, uwzględnianie potrzeb dydaktycznych i możliwości studentów w tym procesie. Niezbędna jest tu zatem znajomość oczekiwań uczestników tego procesu.

Wyniki przeprowadzonych analiz pokazały istotne statystycznie różnice w poziomie kompetencji, jakie zdaniem badanych powinien prezentować absolwent studiów wf. W wypadku kompetencji absolwenta studiów I stopnia, w ocenie obu grup respondentów odnotowano 13 istotnych rozbieżności, przy czym w 10 oczekiwania studentów przekraczały poziom deklarowany przez nauczycieli jako pożądany. Wyższe oczekiwania sformułowane przez kadrę dydaktyczną dotyczyły jedynie poziomu wiedzy kierunkowej i pedagogicznej oraz umiejętności promowania aktywności fizycznej w środowisku. Znaczące różnice odnotowano także analizując opinie badanych dotyczące sylwetki absolwenta studiów II stopnia. Ponadto w większości przypadków oczekiwania nauczycieli wobec absolwenta studiów II stopnia okazały się istotnie wyższe niż to sformułowano wobec absolwentów licencjatu.

Podsumowując, należy stwierdzić znaczne różnice między pożądanym poziomem kompetencji absolwenta studiów wychowania fizycznego w ocenie nauczycieli i deklarowanym przez studentów. Średnie arytmetyczne różnic dla poszczególnych wymiarów kompetencji (rozpatrywane w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) pokazały relatywnie dużą zbieżność poglądów obu grup respondentów dotyczącą wiedzy (szczególnie w przypadku absolwenta I stopnia). Z kolei największe rozbieżności dotyczyły pożądaných kompetencji społecznych (postaw), przy czym studenci wyrażali tu większe oczekiwania niż nauczyciele. Badani studenci, w tym głównie kończący studia licencjackie, oczekiwali również wyższego poziomu umiejętności wobec deklarowanego jako pożądaný przez nauczycieli akademickich.

Odnotowane ustalenia wskazują zatem na konieczność współpracy każdej ze stron zaangażowanych w proces kształcenia, co jak się wydaje jest warunkiem koniecznym i zarazem wyznacznikiem jakości pracy współczesnej szkoły wyższej oraz kultury organizacyjnej uczelni.

Bibliografia

- Antonowicz D., Krawczyk M., Walczak D., *Rola marki dyplomu w perspektywie niżu demograficznego w Polsce 2010–2020*, „Nauka i Szkolnictwo Wyższe” 2011, nr 1 (37).
- Boguski J., *Zarządzanie wiedzą w uczelni wyższej*, „Nauka i Szkolnictwo Wyższe” 2013, nr 2 (42).
- Buchta K., *Badanie i ocena jakości kształcenia na kierunku wychowanie fizyczne w wybranych akademiach wychowania fizycznego*, „Monografie i Opracowania” nr 20, WWFiS w Białej Podlaskiej, Biała Podlaska 2013.
- Buchta K., Bochenek A., *Kształcenie nauczycieli wychowania fizycznego w systemie studiów dwustopniowych*, „Szkice Humanistyczne” 2012, t. 12, nr 3.
- Buchta K., Rubakhau A., Skiert M., *A study of the quality of education as a tool in university crisis management*, w: *Successful management in crunch time*, red. J. Kardas, A. Świrska, Siedlce University of Natural Sciences and Humanities Publishing House, Siedlce 2014.
- Buchta K., *The competences of physical education students. Unified versus two-tier university studies*, „Polish Journal of Sport and Tourism” 2012, Vol. 19, No. 2.
- Chelmecki B., *Kształcenie kadr na potrzeby kultury fizycznej z perspektywy Procesu Bolońskiego*, w: *Spoleczno-edukacyjne oblicza współczesnego sportu i olimpizmu. Wychowanie patriotyczne przez sport*, red. J. Nowocień, AWF, Warszawa 2007.
- Chmielecka E., *W poszukiwaniu równowagi*, „Forum Akademickie” 2011, nr 11, <http://forumakademickie.pl/fa/2011/11/>.
- Cieśliński R., *Trudności w studiach studentów Zamiejscowego Wydziału Wychowania Fizycznego w Białej Podlaskiej*, „Kultura Fizyczna” 2007, nr 5–6.
- Denek K., *W trosce o wyższą jakość akademickiej dydaktyki*, „Lider” 2012, art. 1697.
- Grzymała-Moszczyńska J., Kwiecień K., Rataj A., Borzykowski K., *Stan wdrożenia modelu nauczania skoncentrowanego na studentach i studentkach na polskich uczelniach wyższych*, „Nauka i Szkolnictwo Wyższe” 2013, nr 2 (42).

- Hall H., *Badania marketingowe w szkołach wyższych – obszary, techniki, korzyści*, w: *Marketing w szkole wyższej. Przemiany w orientacji marketingowej*, red. G. Nowaczyk, D. Sobolewski, Wyd. Wyższej Szkoły Bankowej, Poznań 2011.
- Iwankiewicz-Rak B., Wrona S., *Jakość kształcenia – czynniki i kryteria oceny*, w: *Marketingowe zarządzanie szkołą wyższą*, red. G. Nowaczyk, P. Lisiecki, Wyd. Wyższej Szkoły Bankowej, Poznań 2006.
- Jawor A., Szczupaczyński J., *Efekty kształcenia jako centralna idea Krajowych Ram Kwalifikacji*, „Przegląd Socjologiczny” 2011, nr 4.
- Kochanowski J., *Komunikacyjny (polilogiczny) model zarządzania jakością w szkole wyższej*, „Nauka i Szkolnictwo Wyższe” 2008, nr 1 (31).
- Marszałek A., *Uwarunkowania determinujące funkcjonowanie szkół wyższych w XXI wieku*, „Nauka i Szkolnictwo Wyższe” 2010, nr 1–2 (35–36).
- Szablowski M., *Poziom nauczania jako dylemat marketingowy uczelni*, w: *Marketing szkół wyższych*, red. G. Nowaczyk, M. Kolasieński, Wyd. Wyższej Szkoły Bankowej, Poznań 2004.

DETERMINING THE PROFILE OF A PHYSICAL EDUCATION UNIVERSITY GRADUATE- STUDENTS’ VS. TEACHERS’ PERSPECTIVE

Summary

The subject of the study pertains to the profile of physical education university graduate. Following the theme of the quality of education, the study attempts at diagnosing the required competencies of the graduate on the basis of opinions expressed by the main participants of the educational process- students and faculty members. The study encompassed 920 students graduating from undergraduate and graduate programmes. Opinions of 61 faculty members, employed in Józef Piłsudski University of Physical Education, were also incorporated into the study. Empirical data was collected by means of a random survey. Results of the analysis revealed significant differences of opinion as regards the level of required knowledge, skills and social competencies characterizing graduates of physical education university studies.

Keywords: graduates, competencies, education, student, physical education university, teacher

Translated by Krystyna Buchta